

GRONINGEN: KOPLOPER IN DE ENERGIETRANSITIE



Gedurende de afgelopen jaren zijn er in Groningen een groot aantal successen geboekt. Met het idee de regio landelijk sterker op de kaart te zetten is er veel aandacht besteed aan zaken als het terugdringen van leegloop in krimpgebieden, het inrichten van Groningen als proeftuin voor 5G projecten en het opzetten van de BuildinG.

Ook het verwerven van de titel 'Energie Provincie' is in dit rijtje iets waar we trots op mogen zijn. Groningen heeft, met betrekking tot het opwekken van windenergie, laten zien serieuze stappen te willen nemen om binnen Nederland de koplopersrol blijvend naar zich toe te trekken. Zo is er bijvoorbeeld voor miljarden geïnvesteerd in de offshore windparken die nu een bijdrage leveren aan zowel de regionale economie als het behalen van de landelijke klimaatdoelstellingen. En staan er ook voor de komende jaren weer verschillende grote investeringen op de agenda.

Dat wil echter niet zeggen dat de huidige positie van Groningen als koploper binnen de offshore wind sector gewaarborgd is. Meerdere (haven)gebieden dingen met ons mee naar diezelfde positie. Zo heeft de Rotterdamse Offshore Wind Coalition, bestaande uit toonaangevende partijen als Van Oord, Boskalis, Mammoet, Eneco, Tennet, het Havenbedrijf Rotterdam en de Gemeente Rotterdam, onlangs aangegeven dé offshore windcluster van Europa te willen worden. Ook gebieden als Den Helder en Harlingen leggen zich steeds verder toe op het realiseren en onderhouden van windparken op zee.

En dat is niet voor niets. Offshore windenergie is een snelgroeiende miljardenindustrie en Rotterdam, Den Helder en Harlingen zien hier mogelijkheden voor de lokale economie. Om deze markt naar zich toe te trekken wordt er binnen deze regio's daarom sterk ingezet op samenwerkingsverbanden tussen investeerders, energiebedrijven,

ontwikkelaars, kennisinstellingen en lokale overheidsinstellingen. En hoewel Groningen hier in vormen als het NNOW en het OWIC ook aan werkt, zijn er binnen onze regio nog verschillende knelpunten die verdere groei belemmeren.

DE OFFSHORE WIND SECTOR TE GRONINGEN ANNO NU

We merken bijvoorbeeld dat er nog te weinig samenwerking is tussen de Groningse kennisinstellingen en het MKB in de sector zelf. Sowieso is het moeilijk om het curriculum in een snel innoverende sector aan te laten sluiten bij de behoeften van de markt, maar daar komt nog bij dat het voor de Hanze en Noorderpoort ook lastig blijkt om gezamenlijk met de sector projecten op te zetten of stagiaires onder te brengen in de Eemshaven.

Dit wordt des te schrijnender wanneer je bedenkt dat het midden- en kleinbedrijf uit de regio onvoldoende aan geschoold personeel kan komen; iets wat door een goede relatie met de kennisinstellingen deels verholpen zou kunnen worden.

Eenzelfde gebrek aan samenwerking en duidelijke communicatiekanalen horen we ook vanuit de uitzendbureaus. Voor hen is het simpelweg niet duidelijk bij wie men geschoold personeel kan plaatsen, omdat er geen overkoepelende website is om op te zoeken of deur is om bij aan te kloppen.

Tevens blijkt niet alleen het plaatsen van geschoold personeel vaak lastig. Momenteel valt er ook een gat als het gaat om het bijscholen en omscholen van werkzoekenden zonder de juiste ervaring. Ondanks dat Groningen zich opmaakt voor een enorme transitie van het huidige werk in de gas en petrochemie naar banen in de wind en waterstof sector, zijn de daadwerkelijke trainingsfaciliteiten hiervoor nog steeds voornamelijk in het zuiden te vinden.

Tot slot zorgt het gebrek aan duidelijke communicatie, of liever het gebrek in het presenteren van de offshore wind sector te Groningen als één community, ervoor dat grote partijen maar mondjesmaat in contact komen met het MKB. In plaats van hun opdrachten regionaal uit te zetten, kijken partijen als Siemens en Van Oord daarom nog te vaak naar de voor hen bekende partners in Rotterdam of Duitsland, en dat is natuurlijk jammer.

MET HET OOG OP DE TOEKOMST

Hoewel het bovenstaande vrij negatief overkomt, willen we niet het beeld schetsen dat de offshore wind sector te Groningen op losse schroeven staat. Dat is zeker niet het geval. Maar wat wel het geval is, is dat er nog kansen liggen om de verworven koploperspositie, en het economisch verkeer wat daarmee gepaard gaat, krachtiger neer te zetten in de komende jaren.

Zo zouden kennisinstellingen, door continu in samenwerking met regionale bedrijven het curriculum op te stellen, ten alle tijden de lesstof af kunnen stemmen op de laatste ontwikkelingen in de sector. Scholen zullen daarnaast door de nauwere samenwerking met het MKB ook gemakkelijker plekken kunnen vinden om stagiaires te plaatsen. En tot slot kunnen ideeën en innovaties direct worden getoetst op daadwerkelijke relevantie of zelfs gezamenlijk worden ontwikkeld op basis van de behoeften in de markt.

Ook moet er meer worden aangeboden als het gaat om het bij- en omscholen van (toekomstig) werkzoekenden. Nu de gaswinning terugloopt en Groningen groot inzet op de energietransitie kan het niet zo zijn dat het aanbod van deze trainingen voornamelijk in Rotterdam te vinden is. Ook binnen Groningen moet er een centrum komen waar mensen met de behoefte werk te vinden in de offshore windenergie de benodigde scholing kunnen vinden om dit te verwezenlijken.

Ons inziens zou de ontwikkeling van een gezamenlijk trefpunt een uitkomst zijn voor zowel het presenteren van de offshore wind sector te Groningen als één community, het versterken van de samenwerking tussen de kennisinstellingen en het MKB, en het aanbieden van de benodigde trainingen om de energietransitie te verwezenlijken. Eén fysieke locatie waar trainingen gegeven worden en kennisinstellingen onderzoek

doen, waar plaatselijke MKB'ers zich huisvesten, waar grote partijen in één oogopslag het aanbod binnen de regio kunnen zien en waar uitzendbureaus aan kunnen kloppen voor het plaatsen van personeel.

Een locatie van waaruit het MKB kan opereren, onderling kan samenwerken, en de dagelijkse problematiek meteen kan aankaarten bij de technologische innovatiecentra van de hogescholen. Van waaruit lezingen, evenementen en exposities worden georganiseerd. En van waaruit de offshore sector te Groningen zichzelf als één collectief presenteert aan de rest van Nederland.

DE OFFSHORE WINDHUB

Wat wij voor ons zien is een overkoepelend pand waar iedere partij met een belang binnen de offshore wind te Groningen plaats kan nemen. Allereerst gaat dit om fysieke ruimtes die gehuurd kunnen worden door het regionale MKB. Vanuit de WindHub kunnen zij de voorbereidingen treffen die nodig zijn om de zee op te gaan, maar kunnen daarnaast ook gemakkelijker samenwerken met bedrijven die complementaire diensten binnen de sector verrichten.

Een tweede component binnen dit gebouw wordt de trainingslocatie. Zoals al eerder aangegeven werd is er een gebrek aan trainingslocaties en zal de vraag voor om-

en bijscholing alleen maar toenemen in de komende jaren. Daar komt bij dat ook de mensen die nu al in de offshore wind werken cursussen moeten blijven volgen vanwege het dynamische karakter van de sector. Een fysieke locatie waar deze trainingen lokaal worden aangeboden vormt daarmee een elementair onderdeel van onze visie voor de WindHub.

De derde en laatste vleugel van de WindHub betreft een innovatie- en testcentrum van waaruit kennisinstellingen onderzoek verrichten en kunnen samenwerken met het MKB. Doordat de kennisinstellingen zo dicht op de praktijk zitten creëren we een setting waar bedrijven gemakkelijk de dagelijkse problematiek en hun ideeën voor verbetering kunnen aankaarten, en waar andersom de kennisinstellingen meteen feedback kunnen krijgen op hun innovaties.

DE VERWEZENLIJING

In de afgelopen maanden is een groeiend aantal actoren zich gaan bezighouden met de ontwikkeling van deze WindHub. En hoewel er in dit stadium slechts nog met potlood wordt gewerkt staat er al heel wat op papier. Wat hierdoor in ieder geval als een paal boven water is komen te staan is dat we, als we in de Eemshaven een dergelijke WindHub willen realiseren, dit met elkaar moeten doen. Dat we in de komende maanden met elkaar als MKB, als kennisinstellingen, als gemeente en provincie, en waar mogelijk ook met grotere

partijen als Siemens en van Oord, om tafel moeten gaan.

Wat ons betreft staat daarin de meerwaarde van een dergelijke WindHub voor de offshore wind te Groningen buiten kijf. Maar ook in bredere zin zal deze WindHub overlap hebben met tal van doelstellingen die momenteel breed gedragen worden. Daarin denken wij ten eerste aan de versterking van de regionale economie en groei van werkgelegenheid te Groningen. Met de WindHub zal de Eemshaven zich immers alleen maar sterker profileren als dé offshore wind sector van Nederland, en daarmee aantrekkelijker worden voor windparkeigenaren en grote aannemers. Maar ook de mogelijkheid tot om- en bijscholing aanwezig in de WindHub benodigd voor de energietransitie is in verschillende beleidsplannen terug te vinden als iets waar Groningen op in moet zetten.

Naast werkgelegenheid en het faciliteren van de arbeids- en energietransitie zal de WindHub ook een positieve bijdrage leveren aan zaken als het behoud van talent in de regio, het versterken van het onderlinge netwerk van MKB'ers, en de gezamenlijke innovatie van MKB en kennisinstellingen. Maar misschien kunnen we het het best nog zo samenvatten dat we met de WindHub, of liever gezegd de samenwerkingsverbanden die daar inherent aan zijn, de grootste kans maken de huidige

koploperspositie van Groningen ook in de toekomst vast te houden.

Graag zouden we dan ook met jullie om tafel gaan om samen het plan voor de WindHub verder uit te werken, en zo deze kans voor Groningen te verzilveren.

Met vriendelijke groet,

Het team achter de NorthSea Windhub.

